СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XL. Ч. 299. Джерзи Ситі, Н. Дж., пятниця, 23 грудня 1932. VOL. XL. No. 299. Jersey City, N. J., Friday, December 23, 1932. THREE CENTS.

НАРЕШТІ ПАЛАТА ПОСЛІВ УХВАЛИЛА 3.2-ПРОЦЕНТОВЕ ПИВО.

ВАШИНҐТОН. — Перший крок до знесення прогибіції вже зроблений. В палаті послів перейшла 230 голосами проти 165 резолюція за допущення 3.2% пива.

Сухі найбільше озлоблені тим, що мокрі дістали таку велику більшість. Та ще не знати, як випаде голосування у сенаті.

На бочку пива наложено федеральний податок у сумі 5 долярів.

ПРИГОТОВЛЕНО РЕЗОЛЮЦІЮ НА ЗНЕСЕННЯ ПРОГИБІЦІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатський судейський підкомітет погодився предложити сенатови резолюцію, яка заявляється за знесення прогибіції.

РЕНІ СМИТ ВІДІХАВ ДО ЕВРОПИ.

НЮ ЙОРК. — Бувший британійський посол, Рені Смит, мав в Українськім Народнім Домі відчит, влаштований заходом Центрального Комітету Народніх Орґанізацій міста Ню Йорку.

Відчит відбувся в середу вечером. Гостя представив голова Комітету, гром. Андрій Борак. Дискусії не було, бо п. Смит спішився до корабля і відїхав до Анґлії кораблем „Дойчлянд" зараз по півночі.

У своїм відчиті п. Смит подав враження зі своєї поїздки по Західній і Великій Україні. А закінчив його тим, що, не оглядаючись на те, яку політику ведуть Українці під Польщею чи під совітами, Українці в Америці мають розвязані руки і повинні вести самостійну політику.

ЗАЛІЗНИЧНИКИ ПОГОДИЛИСЬ.

ШІКАҐО. — Представники залізничих юній й управителі залізничих компаній прийшли вже до порозуміння щодо платні. Юнії погодились на 10-процентову знижку до 31 жовтня 1933 р. По тім часі автоматично вертаються давні платні, себто ті, що були перед знижкою. А обидві сторони мають право по 15 червня виповісти теперішню умову і домагатись нової умови щодо платень.

ҐОВЕРНОР МУР НЕ ЗГОДИВСЯ ВИДАТИ ВТІКАЧА З ТЮРМИ.

ТРЕНТОН. — Маса народу прислухувалася переслуханню Роберта Еліота Борнса, втікача з тюри в стейті Джорджія. Переслухував його сам ґовернор А. Генри Мур. Борнс зізнавав, як його держано в тюрмі місяцями, скованого ланцюхами, за те, що він брав участь у нападі на склеп, який ограблено на $5.85.

Свідки потвердили неможливі тюремні відносини в Джорджії. Відчитано теж листа відомого адвоката Кленренса Дерова, котрий був проти видання Борнса Джорджії.

Коли ґовернор Мур заявив, що Борнс може жити в стейті Ню Джерзі, як довго захоче й якщо буде поводити себе порядно, не буде виданий, публика повитала це рішення рясними оплесками.

КАЖЕ, ЩО САМ ПОЛАГОДИТЬ СПРАВУ ДОВГІВ.

ОЛБАНІ. — Ґовернор Рузвелт каже, що полагодить справу воєнних довгів по свому, як обійме владу.

ФИЛИПИНСЬКА СПРАВА ДОБІГАЄ ДО КІНЦЯ.

ВАШИНҐТОН. — Відпоручники сенату і палати послів вже погодилися щодо наділення Филипин незалежністю. Згодилися проголосити ту незалежність по 12 роках від часу ухвалення конституції для Филипин.

ВИПОВІВ ВІЙНУ ҐЕНҐСТЕРАМ.

ШІКАҐО. — Ґенґстери почали відгрожуватися родині детектива Гери Лянґа, котрий пострілив у понеділок Френка Ніті, завідувача ґенґстерського синдикату Кейпона, відомого ватажка бандитів, що сидить у тюрмі.

У відповідь на те другий детектив, Гери Мілер, літ 36, товариш Лянґа, вбив Вилієма Найдика, бандита, якого пошукували від року.

Мейор Чермак заповів, що в такий спосіб, себто безпощадною нагінкою за бандитами, відповідатимуть на ґенґстерські погрози.

ПИШЕ КНИЖКУ ПРО „ЗВИЧАЙНОГО ЧОЛОВІКА".

НЮ ЙОРК. — Славний американський письменник, Гендрик Ван Люн, працює тепер над твором, в якім хоче описати історію „звичайного чоловіка"-робітника, почавши від 20,000 років перед народженням Христа до 1932 року.

ДОПОМОГА ПОТЕРПІВШИМ ВІД ГУРАҐАНУ.

НЮ ЙОРК. — До Порто Ріко відїхав цілий корабель, наладований поживою. Це є різдвяні дарунки для тисяч бідних дітей, котрі там голодують через останній гураґан, що понищив тисячі домів, як і те, що було на городах і полях.

УКРАЇНСЬКА ПРОГРАМА НА РАДІО.

В неділю, 25 грудня, в годині 9-тій рано, зі стації WOV на програмі Сурми буде грати „Хорватське Коло" на тамборінах. Це професійні музиканти і варта їх послухати.

УКРАЇНСЬКА ПРОГРАМА НА РАДІО.

Заходом української православної церкви Пречистої Діви Марії в Алентавн, Па., в неділю, 25. грудня ц. р., в год. 5.30 вечером, відбудеться українська програма з радіової стації WCBA. Церковний хор ім. Лисенка, під дірігентурою учителя Д. Стецика, відспіває низку українських церковних і народніх пісень. Щоби дістати цю стацію, треба наставити радіо на, 1414 кілосайкелс (208 мідерс).

УКРАЇНСЬКА ПРОГРАМА НА РАДІО.

В неділю, 25. грудня, буде грати Українська Сокільська Орхестра з Ню Йорку під проводом дірiґента О. Даниловича, на радіовій стації WWRL Woodside, L. I., N. Y., 1500 kilocycles, в годині 3:05 пополудни. Тих 5 мінут, а часом довше забирає зміна музикантів, бо студіо на цій стації дуже маленьке, а вхід лише один.

Рівночасно просимо всіх наших шановних слухачів вибачити нам за понеділкову програму на стації WRNУ, яку ми мусіли залишити, бо годі було її оплатити.

Повища програма надана заходом Ukrainian Radio Sponsors, Inc., 445 E. 9th St., N. Y. C.

ТАЙНА ФАБРИКА ГОРІВКИ.

Органи скарбової контролі в Бережанах викрили тайну горальню в районі Мечищів-Липиця Долішня. В часі ревізії знайшли апарат до виробу спірту, гнаний водною парою. Крім того знайшли 100 літрів вивару після самогонки і кілька літрів готової самогонки. Уладження тайної горальні було власністю кольоністів з Волині, що мешкають у цьому районі. Поліція арештувала Куніцького, Добржинського, Дідика і Підграничного й відставила в розпорядження слідчого судді.

СЕЛЯНИН ПОЧЕСНИМ ДОКТОРОМ ФІЛЬОСОФІЇ.

Славний університет у шведському місті Упсалі іменував почесним доктором фільософії 79-літнього селянина Патрика Петерсона з Вальде у Швеції. Він зібрав оповідання й казки та інші вимираючі культурні памятки й уложив словар народнього діялекту своєї батьківщини. За це одержав лавровий вінець і диплом.

Словар його вмістив 36 тисяч слів. Крім згаданих творів видав і граматику в діялекті своєї батьківщини.

ЗОБОРОНА ЗБІРКИ.

Щорічно переводив Кружок „Рідної Школи" в Бережанах і в повіті т. зв. осінню збірку в жовтні в грошах і натуралях, щоб добути фондів, необхідних для ведення вселюдної школи. В цьому році старосто не дало дозволу. Внесено відклик до воєвідства.

РЕФЕРЕНДУМ

Вислід загального голосування членів у справі нової реформи.

ЗА РЕФОРМУ. Відділи, котрих члени більшістю голосів реформу ухвалили.	ПРОТИ РЕФОРМИ. Відділи, котрих члени більшістю голосів реформи не ухвалили.
Відділ . . 20	Відділ . . 73
" 60	" 86
" 77	" 122
" 103	
" 105	
" 109	
" 137	
" 177	
" 190	
" 197	
" 202	
" 218	
" 243	
" 271	
" 294	
" 300	
" 301	
" 308	
" 331	
" 377	

Попередно було оголошено 179 відділів „за" і 33 відділи „проти".

Разом досі звернено відголосованих 235 бальотів, з чого 199 „за" реформу, а 36 „проти" реформи.

АНҐЛІЙСЬКО-ПЕРСЬКИЙ СПІР ЧЕРЕЗ НАФТУ ПЕРЕД ЛІҐОЮ НАЦІЙ.

Ліґа Націй призначила на 23 січня 1933 року розгляд справи анґлійсько-перського непорозуміння зприводу скасування перським урядом концесії анґлійської нафтової компанії на нафту в Персії. Тому, що анґлійський уряд домагався привернення цієї концесії, а перський уряд уважав її скасуваня невідкличним, справа опинилася тепер перед Ліґою Націй.

Большевицька преса з Росії доносить, що перська армія готова кровю боронити становища свого уряду.

„БЕЗЧЕЛЬНА ПЕТИЦІЯ".

Польські часописи накидаються на анґлійських послів за петицію, яку вони вислали до Ліґи Націй в справі Східньої Галичини. Львівська „Ґазета Поранна" називає її просто безчельною петицією. Слід зазначити, що польська преса пише, що петицію вислали лише посли з Партії Праці. Та в дійсности петицію цю підписали і вислали лорди і посли всіх трох анґлійських партій — цебто консерватистів, лібералів і лейбористів.

ЯК ЧИСТЯТЬ КОМУНІСТИЧНУ БІБЛІОТЕКУ.

Комуністична „Правда" з 29. жовтня подає точно таку звістку: „Шахтовий партійний комітет міста Калиновки, горловського району, у Донбасі, рішив перевірити місцеву бібліотеку. Створили комітет, до якого ввійшли секретарі шахтійного партійного комітету, культурної пропаґанди, голова шахтового комітету і директор бібліотеки. Комісія почала викидати з бібліотеки зайві книжки і в першу чергу викинула твори Леніна, Енґельса і Маркса. Сотні книжок і брошур скинено на одну скирту і викинено на горище".

А тепер відгадайте, що це: контрреволюція, чи гумор?

СМЕРТЬ ОСТАННЬОГО „КОРОЛЯ ДИЛІЖАНСІВ".

В Будапешті, в захисті для убогих, помер цими днями Франц Кельбер, останній потомок славної родини мадярських мілiонерів Кельберів. В 18 ст. їх знали як „королів почтових диліжансів". У тих часах комунікація відбувалася лише при помочи коней, а диліжанси Кельбера були найвиґіднішими й курсували по цілій Европі. Упадок багатої родини почався з хвилиною, як настала ера залізничої комунікації. Льокомотива перемогла, а фортуна Кельберів стопилася протягом небагатьох літ. Бувший міліонер Кельбер заробляв на життя як приватний урядовець, а перед 4-ма роками умістився в захисті для убогих.

ЦІКАВИЙ ВИПАДОК САМОГУБСТВА.

Поліцію в Бережанах повідомлено про цікавий випадок самогубства в Лапшині коло Бережан. А саме якийсь Микола Кузів, літ 50, вступив перед двома роками до релігійної секти баптистів. По якімсь часі, почуваючи себе зле в цій секті, перейшов на юдаїзм і як ревний визнавець кожної суботи після ритуальних молитов складав значні жертви на жидівський каґал. В дні жидівського свята „Судного дня" Кузів поповнив самогубство. З Лапшина повідомляють, що ані заряд католицького цвинтаря ані жидівського не хочуть позволити на поховання самогубця.

БІЙ ЛІТАКІВ ІЗ АРМІЄЮ СТРУСІВ.

У східній Австралії розмножилися страшно струсі, породи т. зв. „Ема". Стада тих птахів рушили з долів на поля та нищать плянтації й засіви. В околиці Камбера кілька величезних стад по 20,000 штук, знищили 80,000 гектарів пшениці. Втрат є понад міліон фунтів стерлінґів. До боротьби зі струсями має станути кілька баталіонів піхоти й ескадри літаків, котрі мають кидати бомби, які витискають сльози. Товариство охорони природи в Сіднею запротестувало проти такої боротьби.

ЛЮБОВНА ТРАҐЕДІЯ.

В селі Томаші під Яблонною 19-літній Ст. Смачинський убив вистрілом із револьвера свою 18-літню наречену Кришівну, а потому відобрав собі життя. Причиною траґічної події було те, що родичі не годилися на його женячку, заки відслужить при війску.

ОБІКРАЛИ АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД.

До будинку апеляційного суду у Львові добулися в ночі злодії, отворили витрихом двері касового бюра, розбили раком залізну касу й забрали готівку в сумі коло 10,000 зол. Влому доконали рутиновані злодії, як про це свідчить їхня прецизна робота.

ГОЛУБИ НА СЛУЖБІ КОМУНІСТІВ.

На вул. Пильникарській у Львові зловили голуба, що мав причіплене до ніг червоне полотно з аґітаційними написами. Голуба пустили комуністи, не можучи іншим шляхом проявити демонстрації з приводу роковин комуністичної революції в Росії.

РАДЯНСЬКІ ДЕРЖАВНІ ГОСПОДАРСТВА НЕ ВИКОНУЮТЬ СВОГО ЗАВДАННЯ

РОЗВАЛ ЗАХОПИВ НЕ ЛИШЕ КОЛЕКТИВНІ ГОСПОДАРСТВА, АЛЕ Й ДЕРЖАВНІ ФІЛЬВАРКИ.

МОСКВА (СССР). — Державні фільварки, на які радянська влада покладала дуже великі надії, бо по плянам вони малиб постачати для держави одну сему частину всього збіжа, переживають тяжку крізу й занепад. Вони в біжучому році не виконали покладеного на них по пляну завдання й не принесли державі сподіваної скількости сільсько-господарських культур. Комуністична влада тепер напружує всі сили, щоб витиснути з тих фільварків усе, що лише зможе. Завідувачам державних фільварків, які не виконали покладеного на них завдання, влада грозить тяжкими карами.

Державні фарми назагал мають ліпший стан від колективних господарств, які знаходяться ще в більш жалюгідному стані. Найгірше стоїть справа з державними маєтками в східнім Сибірі та на Уралі, де вони ледви наполовину виконали своє завдання. В додатку до інших недостач державні господарства мають зі своїми робітниками такий саме клопіт, як фабрики. В державних маєтках робітника поставлено в умови фабричного робітника й змушено працювати за мізерну денну платню. Тому й на фармах такі робітники довго не тримаються, а лишають фарми, шукаючи ліпших умовин праці та життя.

Отся постійна зміна робітництва дуже відємно відбувається на продуктивности радянських підприємств. Большевицька влада тепер шукає способів закріпостити робітників на певних фабриках та в державних маєтках. До того закріпощення направлені всі останні декрети радянської влади, на яких першому місці стоїть реґуляція харчевого постачання робітництву.

ХОЧЕ СКОРОЧЕННЯ НІМЕЦЬКИХ ПРИВАТНИХ БОРГІВ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Лідер націоналістичної партії, д-р Альфред Ґуґенберґ, який має тісний контакт з німецькими великими бизнесменами, заявив перед американськими кореспондентами, що Німеччена потребує ревізії приватних її боргів закордонним фінансістам. Він уважає, що впершу чергу мають бути зменшені відсотки на ті борги до півтора проценту, а потім також і самі борги треба піддати критиці й зменшити їх.

На його думку, лише при таких умовах можливе фінансово-економічне відродження Німеччини, бо тепер Німеччина з кождим днем біднє, виплачуючи за кордон великі проценти від своїх позичок.

АРЕШТУЮТЬ КОМУНІСТІВ.

ІСТАНБУЛ (Туреччина). — Не зважаючи на приятелювання уряду Кемаля з урядом Сталіна, в Туреччині рішучо переслідують комуністичну активність. З числа недавно арештованих комуністів 17 засуджено на вязницю від 4 до 7 років кождого. Коли засуджених вели до вязниці вулицями міста, то сторонні люди зробили спробу звільнити їх з рук поліції. Кілька таких осіб арештовано і їх ставлять перед суд.

СВЯТКУЮТЬ ЗВІЛЬНЕННЯ З ВЯЗНИЦЬ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Декретом президента Гінденбура звільнено з вязниць тисячі вязнів, переважно націонал-соціолістів, комуністів та членів соціял-демократичної боєвої орґанізації. Члени партій зробили своїм звільненим товаришам урочисту зустріч, а потім бенкети.

ЮГОСЛАВІЯ БУДЕ ТВЕРДО СТОЯТИ ПРОТИ ІТАЛІЇ.

БІЛГОРОД (Югославія). — Міністер закордонних справ заявив у парляменті, що Югославія бажає мира й спокою та що вона буде твердо боронити свої права й інтереси. „Бажаючи мира, Югославія не буде вклоняти своєї голови, або сидіти зі зложеними руками", заявив міністер.

Ця заява міністра є відповідю на промови Мусолінія та демонстрації фашистів проти Югославії.

БУВШИЙ КАЙЗЕР ЗАХВОРІВ.

ДОРН (Голяндія). — Бувший кайзер Вільгельм застудився й лежить у ліжку. Його також турбує ревматизм. Замок, в якому мешкає кайзер, тепер ще пильніше охороняють після того, як у нім спіймали одного Німця, що нібито хотів убити кайзера. Німецька поліція вважає того Німця умово хворим.

ВЕЗУТЬ ЗОЛОТО ДО АМЕРИКИ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Кораблем „Меджестік" везуть до Злучених Держав майже 20 міліонів долярів золота. Золото це вислав анґлійський уряд на сплату анґлійського боргу Злученим Державам.

"SVOBODA" (LIBERTY),
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БОРОТЬБА ЗА ПРОГИБІЦІЮ В КОНҐРЕСІ.

В американському конґресі внесено проєкт Колієра, щоб дозволити на пиво, котре не має більше як 3.2 проценту алькоголю в собі. За нього пішла в конґресі завзята боротьба.

Вже самий факт, що це друга спроба на тійсамій сесії конґресу вирішити якось цю справу, показує, як деяким людям ця справа лежить горячо на серці, і як дуже вони хотіли би знайти якесь вирішення для неї ще на цій сесії. За цими людьми стоїть велика більшість американського народа, катра є глибоко переконана про шкідливість закона Волстеда для Америки. Отже проєкт Колієра є ніщо інше, як проба американського народа признатися, що закон Волстеда не вдався, що він не приніс усіх обіцяних ним благодатей, а зате приніс непередбачені колись шкоди.

Кождий чоловік має право признатися до похибки, навчитися з неї та справити її. Має таке право тим більше народ, цей великий, многоміліоновий чоловік, бо з похибкою народа звязане нещастя для міліонів одиниць. Та, як приватній людині так і народови не легко признатися до похибки. В народі все знайдеться багато людей, котрі до такого признання не здібні. Можна сказати, що й по тому пізнати великий народ, що в ньому є багато людей, здібних признатися до своєї похибки.

Ці, що до цього признання не здібні, далі говорять свої старі, застарілі науки. Факти показують одно, а вони далі говорять своє. Факти доказують шкоду, яка вже є, а вони говорять про шкоду, яка була колись, у часах салуну, або була би, якби сталося отсе або онте. Мовляв, тут затронута мораль; скасування прогибіції грозить деморалізацією. Один з конґресменів сказав коротко: він має стільки арґументів за прогибіцію, що за короткий час їх не може всіх сказати; тому не скаже ні одного.

Та між арґументами „мокрих" моральних арґументів нема. Вони опираються головно на два арґументи: раз, нарід не хоче прогибіції; друге, дозволення пива принесло би гарні доходи державі. На перше прогибіційники відповідають по диктаторськи: нас не обходить, чого нарід хоче; нас обходить те, що йому добре. На друге вони відповідають крутарством: То ми маємо казати народови видавати міліярди на пиво, щоби держава мала міліони податку? Забувають, що люди пють самі, без казання, та що при прогибіції з цього державі й народови нема ніякого приходу.

Е. Онацький.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ФАШИСТ НА УКРАЇНІ.

У Київі в Софії.

В римському часописі „Іль Ляворо Фашиста" зявилася низка кореспонденцій п. Барді під заголовком „Фашист у країні Совітів". Вибираю з них те, що відноситься безпосередньо до України й має спеціяльний інтерес для українського читача. Загалом кажучи, всі чужинці, кореспонденти часописів, мало пишуть про Україну, обмежуючи свої спостереження до Москви та Петрограду. Барді обїхав мало не цілу Україну, й тому в його кореспонденціях ми знаходимо чимало цікавого нам матеріялу.

Ось, наприклад, його вражіння з Київа:

„Пишу вам цей **лист про релігійні відносини** з Київа, бо уважаю, що саме тут, на цій горі, що здіймається як фортеця, над сріблистим широким Дніпром, знаходяться найгарніші церкви цілого Союза, на чолі зі св. Софією, з византійськими мозаїками, де сотки сердець і сотки артистичних рук розмалювали геть усе під її зводами, вкрили фресками, мініятурами й безконечною силою ліній і думок вшанували Бога. Гадаю, що наші часи взагалі навіть для непрактикуючого жадної релігії надаються для міркування про Бога, але мушу признатися, що особливо перебування в св. Софії викликало в мене сотні думок.

„Я був присутний при похороні: нечисленний похід прийшов до церкви з труною на плечах, і я бачив у ній мертвого, вкритого квітами й з чолом, перевязаним білою стрічкою. Товариство увійшло дуже тихо до церкви через маленькі бічні двері, а один зі священиків, які чекали на дворі нагоди для відбуття якоїсь чинитьби, ввійшов до походу. Перейшовши церкву, поклали труну в одному кутку церкви, ледви освітленому з високого вікна, що діравить головну баню. Тоді жінки поставали навколюшки навкруги труни, кладучи кожна свою руку: якийсь молодик вийшов на хори, щоби молитися. Напроти через відчинені дверці (очевидно мається на увазі царська брама в вівтарі — Е. О.) ми могли бачити незабутню картину релігійної служби. Священик з чорною борідкою й натхненими рухами, вбравши на себе вилинялу туніку й полатані ризи, на котрих ще де-не-де поблискувало срібло, правив службу, а з його кадильниці здіймалися пахощі ладану... Тип, що був моїм провідником, належав до „орґанізації войовничих атеїстів": не піклуючись про обовязки тиші, що його накладала на нас та похоронна церемонія, він блукав, напівскривлений, грюкаючи чоботами, по церкві, чекаючи, коли я нарешті покину тих людей. Нарешті він відтягнув мене на бік і пояснив мені, що релігію в Росії терплять, але її викорінять шляхом пропаґанди, яку провадить у фантастичних розмірах його „Орґанізація" через театр, кінематограф, книжки, часописи й антирелігійні музеї...

„На цьому секторі боротьби Совіти стали на ґрунт еволюції, не революції: „попи", що мали би бути знищені за свою ненажерливість та контрреволюційність, ходять спокійно по вулицях, розшукуючи свою клієнтелю, чекають на неї на подвірях коло церков, товпляться разом зі старцями на церковних ґанках. Вчора вранці площа св. Софії була повна духовних осіб, які сиділи на траві та попід мурами, зі Святим Письмом в руках і з бородатими лицями, зверненими до неба: вони чекали. Одному з них випало на долю супроводити Службою Божою якогось громадянина на другий світ...

„Інших священиків я бачив попід бараковими мурами, вибудуваними італійськими архітектами, в Лаврі, — тут тепер знаходяться інваліди громадянської війни, але те, що торкається мистецтва, залишилося..."

Нове мистецтво на Україні.

„Столиця України (Харків) за кілька днів відкриває нову площу в коло, на американський зразок: на ній знаходитимуться канцелярії фабрик, що здіймаються навкруги. Тут ми бачимо першу спробу розвязати орґанічно проблему цілого кварталу (бльоку). Отже ми бачили перед собою безладну площу, визначену ніби на доказ недосвідчености народу та його архітектів: досить вказати, що вхід на площу не має лінії, що профілем їй служитимуть будинки на 24, 16, 12 і 6 поверхів, що єдність і ясність архітектичних мас так поплутані в чисельних вулицях, які відходять проміннями, що треба було єднати розєднані будинки містками на висоті пятого поверху. Серафимов (архітект площі) не приняв на увагу ані італійських, ані французьких площ, і в своїй манії зробити щось величезне, забув про обєднуючі й необхідні лінії всякої площі: тут ми маємо лише нахил до перебільшення, що принижує перспективу на кошт висоти. Треба додати, що й тут повторилася помилка сліпого переняття принципу скла з цементом, що вже тепер творить теплове нещастя десятьох тисяч урядовців палати промисловости. Ленін говорив і повторював, що треба брати жменями з західньої цивілізації і не боятись асимілювати..."

І Ленінові учні асимілюють. Але як!

Окрім вище наведеного прикладу площі ось **ще один приклад з памятником Шевченкови в тому самому Харкові:**

„На площі Тевелева в Харкові — пише Барді — я зауважив кубістичний монумент, складений з трох частин, зеднаних між собою залізними штабами. Це памятник, присвячений поетови Шевченкови. На горі стояла незграбна скульптурна ґрупа з голим чоловіком на горбі, а навкруги нього стерна, льокомотиви, аеропляни. Це все разом малоб робити вражіння непереможного **комунізму...**"

Виставили нашого Шевченка на сміх!

А проте в мистецтві Барді зауважує, що „все те, що робиться в Москві, малоб бути квінтесенцією, цимесом цілого Союзу, й визнане за директиву: але так не є. На Україні наприклад, люблять в мистецтві йти своїм власним шляхом і нічого на тому не втрачають..."

На превеликий жаль, Барді не наводить ні одного зразку прикладу з українського **оригінального** мистецтва. Але в цьому ми йому віримо на слово, бо знаємо, що, не зважаючи на будьякі обставини, все житиме на Україні наш власний **національний** дух, що найскорше знаходитиме свій вияв саме в мистецтві. Хіба не в мистецтві виявив за найтемніші часи Миколи І. наш оригінальний національний дух отой самий великий поет Шевченко, що його асимілятори з Москви виставили тепер голим серед льокомотив на сміх людям?

Але всеж — і той памятник, чим не символ? Не Шевченко, а ввесь народ наш мусить голим бути серед усіх тих „придбань" пятирічки, що переводиться на величезних просторах Союза все більше коштом українського селянина.

Дніпрострой.

Вибудувала ця „пятирічка" дещо й на Україні. Особливо чваняться большевики Дніпростроєм, що збудували його на Дніпрових порогах американські інжиніри. Але й тут подати варто опис, який робить тому Дніпростроєви італійський інжинір Барді.

„Ось я і на Дніпрі, де його перегородила найбільша гребля в Европі, яка через найбільшу в світі електричну стацію даватиме електричність найбільш багатій з земель Союзу... Гребля дійсно має дещо з фантастичного, американського: вона замикає Дніпро на 750 метрів вдовжину й підносить рівень води на 37 метрів; є широка 38 метрів, має девять турбін по 80,000 кінських сил кожда і одну на 3,000 для місцевих потреб. Але ці цифри, як і всі цифри, що вам подають в Совітах, не є цілком точні, бо межи ними ніколи не можна знайти аритметичної згоди: на протязі чотирох годин і від трох дуже авторитетних осіб я довідався три ріжні цифри, а саме, що турбіни мають кожна по 80—84—90 тисяч кінських сил...

„Підписавши декларацію, що не маю фотоґрафічного апарату, я отримав дозвіл оглянути цілий Дніпрострой за чотири години, переходячи з одного відділу в другий поміж вартових з рушницями й баґнетами та аґентами, що мають дуже суворі приписи. Большевики ставлять вартових по всіх усюдах... Відвідуючи під Харковом „Інститут для покинутих дітей", я наскочив у дверях на хлопця, який віддав мені честь рушницею двічі більшою від нього самого: пізніше я довідався, що цей „Інститут" знаходиться під зарядом ГПУ (Чека)...

„Інжиніри, техніки, спеціялісти, робітники — всі тут були з Америки, — і в їх роботі їм допомагали 20,000 Татар чорноробочих... Дуже цікаво, й навіть їйсно незвичайно, — а всеж і тут контрасти просто вражають, бо на берегах Дніпра, побіч величезної будівлі, ви знаходите **цілком прімітивне** життя, що зосереджується на торговлі кавунами та огірками, дуже мізерній. І в самому місті, яке є вибудуване з тою антиекономічною швидкістю, яка виключає можливість довготреваловсти мурів, не можна знайти й тіни того комфорту, якого міг би собі бажати чоловік, що вибудував найбільшу греблю в світі... Лише відвідуючи довгі бараки, в яких жиють у перемішку робітники, можна зрозуміти реальні умовини їх істнування. Один Американець мені говорив, що татарські чорноробочі мають спосібности цілком виключні до пристосування, слухняність безмежну, — від них тут вимагали жертви й зусиль неабияких".

„Сто сіл пішли під воду, яку піднесла гребля, і вам дають знати, що через греблю скоро ходитиме трамвай і автомобілі." Але італійський журналіст-інжинір сумнівається, чи „енерґія, яку вироблятиме ця гребля, знаходитиме вжиток у проєктованих заводах, і чи вложені капітали знаходитимуть своє виправдання". На це йому відповідають, що заводи обовязково працюватимуть, що „все" вже передбачене аж до 1947 року (які щасливі провидці!), і що гребля ця працюватиме не тільки на цілий Союз, але й на цілий світ, бо „Сталін є не лише секретар комуністичної партії й авторітет цілого Союзу, але й „провідник" світопролетаріят?

Не вжеж таки старий Дніпро працюватиме на світовий пролетаріят??...

Тимчасом і свойому вже нема що їсти...

Співав колись Ярема в „Гайдамаках": „Червонив ти синє, та не напоїв; а цю ніч упешся". І так воно ще буде!

—o—

Д-р Г. Ґ. Скегар.

ЩО ПИШУТЬ ПРО УКРАЇНЦІВ

Часть І.

Тисяча девятьсот трицять другий рік ввійде до української історії яко рік, коли молода, уроджена в Америці ґенерація почала масово цікавитися українським питанням, а рівночасно почала українізуватися! На це склалися два чинники: 1) „Свобода", (орґан У. Н. С.), котра загрівала до орґанізації молоді й зуміла ту молодь до себе притягнути та відступила місце в ґазеті для переписки молоді, а далі 2) Авраменкова школа Українських Національних Танків, яка випустила близько 4 тисячі дітей зі своїх шкіл та вивінувала кожду українську дитину нашим національним убранням. За цілий 1932 рік не знайдете одного числа „Свободи", де би не був поміщений лист, в англійській мові, від якогось студента, або якась стаття, передрукована з якоїсь американської ґазети з описом українських танків, співу, української вистави і т. п. Така праця викликала велике заінтересовання поміж нашою молодю, і сю власне розпочату працю треба продовжати.

Коли вже маємо тисячі молоді, яка інтересується всім, що українське (байдуже, що вона пише наразі в англійській мові!), тоді вже варта розгорнути англійську літературу та вибрати звідти, що чужий світ про нас думає. І не лише треба брати те, що про нас добре пишуть, але скорше треба взяти те, що про нас зле пишуть! Щоби ми ліпше орієнтувалися, нам конечно треба знати, чим наші вороги проти нас воюють.

Насамперед возьмемо статтю великого князя Александра (гляди: "Red Book", January, 1932, сторона 32 до 35, "Escape", by Grand Duke Alexander of Russia) та дуже уважно перечитаємо те місце, де він говорить про Українців:

"FIGHT FOR AN IMMEDIATE UKRAINIZATION OF THE UKRAINE.

"The last one — a masterstroke of German strategy — needs to be explained. The word Ukrainia referred to the immense south-western district of Russia, bordered by Austria on the west, the central provinces on the north and the Don district on the east, with Kief considered as its capital, and Odessa on the Black Sea its principal port, expotring grain, sugar and so forth. Four centuries ago it served as a battleground for the continuous skirmishes between the Poles and the bands of free Cossacks who called themselves "Ukrainians." Czar Alexei Michailovich took it under his scepter in 1649, and in the course of years it became stupendously prosperous, Catherine the Great being the first one to foresee its agricultural and industrial future. Ninety-nine per cent of its population spoke, read and wrote Russian, but a small coterie of fanatics insisted on equal rights for the Ukrainian language. They were ridiculed in numerous cartoons; in fact, the Kentucky mountaineers demanding the usage of their vernacular by the Louisville school-teachers would have been much less ridiculous.

"Kaiser Wilhelm frequently teased his Russian cousins on this subject; but what had been a joke before the revolution suddenly acquired the dimensions of a nightmare in March of 1917.

"The leaders of the Ukrainian separatists movement were summoned to German headquarters and promissed a status of a free state, should they succeed in paralyzing the rear of the Russian army.

"Millions of leaflets flooded Kief and the adjoining towns. "Russians must get out of the Ukrainia," demanded their authors. "If they want to continue this war, let them fight it on their own soil."

"A delegation of irate nationalists left for St. Petersburg and demanded of the new government permission to organize a Ukrainian army consisting of soldiers then serving in the different corps of the Russian army. Even the most radical members of the Provisional Government understood that the whole thing smacked of treason and treatened to explode the army from within, but the leaders of the Soviet rallied to a man in back of this insane project. The Ukrainian demand was satisfied. Almost simultaneously the German General Staff commenced taking divisions off the Eastern front and sending them to France. The Russian steamroller had been shot to pieces...

"Greatly encouraged by this first triumph, the combine of German agents, slackers and Ukrainian nationalists increased their efforts. The attack against the old institutions was reinforced by an appeal to beware of the enemies of the revolution. A moment arrived when the pulling-down of the monuments erected to former emperors failed to satisfy the crowds. Overnight the Kief newspapers changed their attitude toward our family."

Ось таке думає про нас російський царист: **що українська мова є перекручена з російської мови, що українське населення на Україні 99 процентів говорило й писало по російськи, що лише націоналісти фанатики (один процент) бажали української мови!** Так думає, говорить і пише російський царист. Але покищо є це лише рожеві мрії, які світовий поступ засудив на смерть і яким вже нема вороття.

Тепер возьму вас, читачі, до історичних записок та переглянемо, що наукові англійські та американські круги про нас задокументували. Понижчий уступ був надрукований у "Manchester Guardian," а звідти перебрав його американський тижневик: „Літерарі Дайджест" (гляди — Literary Digest, число 56, сторона 7 і 8, стаття "Birth of the Ukrainian Republic," February 23, 1918).

"As a matter of fact, the Ukrainian people — at the present counting, in Russia alone, about thirty million souls — though akin to the Russians, was and has ever been as distinct from them, physically, mentally, and culturally, and for many centuries politically, as the Poles or the Bulgarians, and its history was, down to the seventeenth century, that of an independent political community whose earlier stages figure in the Russian historical text-books as the Kief period of Russian history.

"For Kief, with its long list of princes — from St. Vladimir, who adopted Christianity in 988, through Vladimir Monomachos, whose wife was Gytha, a daughter of Harold of England, down to Danilo, the father of Lev, who founded the city of Lvoff (Lemberg) —was never the capital of a Russian state. It was the capital of a Ukrainian feudal state, extending from the Don to the Karpathians, and from the Pripet to the Black Sea—an agglomerate as large as, or even larger than, present France or Germany. The Tatar invasion of the thirteenth century was a mortal blow inflicted on that state, whose center of gravity now shifted to the west, to the present Galicia and Volhynia, with its capital cities of Halicz (hence the corrupted name of Galicia) and Vladimir. This part continued its independence for another hundred years, until it fell under the power of the princes of Lithuania, and, finally, through the union of Lithuania with Poland in 1536, under that of the Polish kings.

"What became of eastern Ukraine? For a long time trampled under foot by Tatar hordes, it gradually evolved a military state, the republic of the Cossacks—the real, the original Cossacks, of which the subsequent Cossacks of Russia were mere imitations—which, in incessant fighting against the Tatars, then the Turks and the Poles, gradually recovered for that part of the Ukrainian people security and independence. Kief once more blossomed forth — this time chiefly as a cultural center with a remarkable academy, libraries, and a host of savants—and hetmans of the Cossacks became the rulers of the non-Polish Ukraine. The pressure of Poland was, however very great, and in the end the Hetman Bogdan Khmelnitsky, in 1654, applied to the Czar of Moskow for protection and concluded with him a treaty for joing the Ukraine to the Moscovite state on the basis of a personal union and with the preservation of the full autonomy of the Ukraine.

"That was the end of the Ukrainian state, because no sooner was the Moscovite Czar's protectorate established than he began to encroach upon the rights and liberties of the Ukrainian people."

В наступних статтях я витягну інші історичні документи (в англійській мові), щоби познакомити наших молодих читачів, які звязки мала Україна з цілим світом 300 літ тому.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СВІТОВА ВИСТАВА В ШІКАГО — НАЦІОНАЛЬНА КОНЕЧНІСТЬ.

Читаючи в українських часописах звіт Української Корпорації Всесвітньої вистави з Шікаго, просто страх огортає, що за чотири роки з половиною зібрано около 700 долярів на цю велику справу, а декларовано $1,050. Того, що декларовано, не можна числити за певні гроші. Тут є якась важна причина, чому так мало грошей зложили. В часі моєї недавньої обїздки по Америці я чув від декого, що це маловажна справа, що це шікаговське діло і т. п.

Хоч загал української іміграції так не думає, то зате подібні вислови дуже багато шкодять справі, бо знеохочують інших і вводять замішання. Інші нації, головно державні, витрачують міліони на влаштування своїх відділів, хоч вони здавна вже знані цілому світови. А проте вони тепер напружують всі зусилля, щоби себе під кождим оглядом гідно зарепрезентувати. Головно культурний бік справи стоїть в них на першому місці. Миж, Українці, маємо ще здобувати собі імя між чужими державними народами, а рівночасно показати наші культурні надбання перед культурними націями й через те познайомити їх з нашою українською справою.

Для осягнення згаданих цілей і гідного зарепрезентування себе, як української іміграції, а рівночасно й української нації, ми, Українці в Америці, мусимо здобутися не лише на участь у виставі, але — й це головне — на найвище напруження нашої енергії. Кождий з нас мусить бути свідомим цього, що це нічия особиста справа, а всенародня справа. А коли так, то треба притягнути до акції всі українські чинники.

Номінально на чолі дотеперішньої акції за зорганізування українського відділу стоїть Українська Виставова Корпорація, заложена в Шікаго. Одначе на ділі вона не користується між українським загалом таким авторитетом, який природно їй належавсяб. Щоби такий авторитет осягнути, треба до акції притягнути передовсім наші українські центральні організації й установи, напр.: Український Народний Союз, Провидіння, Український Робітничий Союз, Народню Поміч і інші. Ці організації мали би дати авторитет Українській Виставовій Корпорації, зорганізувавшись чи то в якийсь почесний або дорадчий комітет, чи ділаючи в якімсь іншим характері, але так, щоб загал членів кождої центральної організації знав, що все діловодство відбувається під наглядом їхніх головних урядників. Коли такий комітет створиться, я вірю, що акція приспішиться стократно, а час короткий, майже спізнений!

Розглянемо наперед фінанси. Як візьмемо лише згадані прикладово чотири центральні організації, які мають найменше тисячку відділів, а як кождий найбідніший відділ дасть дільки десять дол. на цю справу, то вже маємо 10,000 дол. А крім цього прийдуть ще збірки й дарунки від поодиноких членів-патріотів, від ріжних місцевих організацій, плянове переведення збірок по церквах, принагідні збірки і т. п. — це все дасть таку суму, що Корпорація, доповнена представниками центральних організацій, перестане журитися фінансовими справами, а візьметься за властиве діло, тобто за виконування програми. Отсе виконання програми повинно бути властивою журбою Виставового Комітету.

Коли б через якісь причини справа з жертвами від відділів протягнулися, то чи не могли би отсі центральні організації дати навіть хвилеву позичку з головної каси, а опісля сплатити її з дарунків від відділів та з інших приходів?

Я переконаний, що навіть в такім тяжкім часі, як теперішній, не стануть фінанси на перешкоді до здійснення наших великих мрій.

Від себе можу сказати таке: Дорога Українсько Громадо в Америці й Канаді: Така нагода, яка отсте тепер трапляється, приходить раз на сто літ. Тому використаймо її якнайліпше, наймудріше, найчеснійше і найенергічніше. До цього потрібно сконцентрованої акції всього громадянства під проводом організацій для загального добра українського народу.

Василь Авраменко.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

Присвячуймо більше уваги молоді.

Майже у всіх еміґрантських часописах подибуємо дописи з нарікáнням, що наша молодь дуже скоро асимілюється. Заввага дуже сумна, але, на жаль, правдива. Кождий з дописувачів подає ріжні, часто навіть дуже влучні причини. Дехто, попавши в апатію, приписує такий стан окруженню і потішає себе, що й інші нації також винародовлюються. Не дасться заперечити, що окруження є одною з дуже важних причин, що наша молодь забуває свою мову, цурається своєї нації, а нерідко погорджує і своїми батьками. Перечитуючи з увагою такі дописи, приходимо до сумного заключення, що майже в більшости випадків причиною такої скорої асиміляції є занедбане, а радше невміле виховання нашої дітвори-молоді. Неодин батько чи мати прочитавши повинці рядки, відкине часопис з обуренням. „Я не вмію виховувати своїх дітей? Я їх годую, я на їх стараюся і я не знав би, як їх виховувати?" — подумають неодин і неодна. „Чи ми виховуємо свої діти інакше, як, скажім, Англійці, Німці, Поляки, Жиди, Італійці чи інші?" — скаже ще дехто. А в тім і корінь лиха, що ми виховуємо наші діти не інакше як інші нації.

Батьки державної нації або націй, котрих релігія тісно звязана з даною нацією, як Жиди, Турки, майже не потребують журитись тим, щоби їх діти почували інтерес до своєї нації. Без огляду на їх моральне виховання, діти тих батьків розмірно дуже поволи винародовлюються. Противно мається справа з вихованням молоді нації недержавної, поневоленої, такої, як нація українська, котра вже сотки літ тиняється по чужих займанщинах і в більшости всі кращі силú віддає своїм гнобителям. Довголітня неволя безперечно відбила на нас своє рабське клеймо, котре виявляється покорою, уступчивістю, несмілівістю, стидливістю і нерішучістю. Ці і тим тим подібні хиби мусимо поборювати, викорінювати, якщо бажаємо, щоби наша молодь дорівнувала в патріотизмі іншим державним, національно зорганізованим народам. Справа виховування дітей не є легка. Народи державні, як Англійці, Німці й інші, мають спеціяльні школи, де учаться родичі, як мають поводитися зі своїми дітьми, щоби виховати їх на чесних і пожиточних горожан. Дитину вигодувати, а виховати — дві ріжні справи, котрі з собою майже не мають нічого спільного, а котрі ми звикли так мало відріжняти.

Приглядаючись культурним державним націям, можемо завважити, що там від ріжних діточих спортових, руханкових, забавкових товариств, кружків, садків, пластів, скавтів аж роїться. Може хтось відважиться твердити, що ця молодь сама так організується? — Так, молодь з природи склонна до гуртування, до організації, однак безумовно потребує моральної піддержки зі сторони старшого громадянства.

Ми, Українці, такі діточі товариства легковажимо, іґноруємо, називаємо витребеньками, марнуванням часу, а якщо таке товариство завяжеться, не причиняємося нічим, щоби його марально піддержати, скріпити, а потому чванькувато кажемо, що ми наперед знали, що з того нічого не вийде. Таке іґнорування молоді мусить викликати реакцію в некористь старшого громадянства і молодь там звертається, де до неї більше прислухуються, де на неї більше звертають уваги.

Чорноморська Січ II. Сотня в Джерзи Сіті, Н. Дж., задумує зорганізувати молодечий пласт при своїй сотні і просить родичів нашої громади прислати своїх дітей від 8 до 16 літ і самим прийти, щоби дати доказ морального попертя такої організації. Ближчі пояснення в тій справі будуть подані в „Свободі" і в „Америці". Не забуваймо на клич: В організації сила, а в молоді наша будучність.

О. Л., січовик.

ШІКАГО, ІЛЛ.

Відкриття української школи козацької їзди.

До Шікаго приїхав сотник Бабенко з наміром відкрити школу козацької їзди, щоби приготовитись до виступу на Всесвітній Виставі в Шікаго в році 1933. Він уже розпочав організувати школу. Багато молоді, хлопців та дівчат, а також старших, вписалися до цеї школи — не тільки ті, що будуть вчитися їздити на конях, але й ті, котрі бажають, щоби та школа була, вважаючи її потрібною для української молоді.

Школа розпочалася 12 грудня. Школа сподівається, що до неї запишеться молодіж і зпоза Шікага.

Школа міститься під ч. 2006 Вест Шікаго Евеню.

Г. Сенів,
секретар Козацького Уряду.

З ЖІНОЧОГО РУХУ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Жіночий Клюб дає гроші на експонати до вистави в Шікаго.

Жіночий відділ Українськго Демократичного клюбу в Ню Йорку, як уже було подано попередно, уряджує чайні вечері для придбання фондів на закупно експонатів на шікаговську виставу від Союза Українок. Час короткий лишився до вистави, а річи, потрібні на виставу, мусять бути зафбовлені якнайскорше. Треба негайно завдаткувати наші замовлення, щоб бути певними, що вони прийдуть на час. Отже справа дуже нагла, а тут бракує фінансів. Тому жіночий відділ скликав збори на 9 грудня б. р. в тій справі. По короткій дискусії ухвалено висигнувати 100 долярів, як добровільний дар для закупна експонатів. Гроші вислано до Союзу Українок.

Отже, радимо й іншим жіночим відділам та жіночим товариствам не відвоїкати справи, але присилати чим скорше свій дар, бо хто скоро дає, той два рази дає. Робім так, щоби вистава в Шікаго випала величаво на славу і честь українського народу.

Марія Ленчук, секретарка.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Українська Корпорація Світової Вистави, Шікаго, Ілл. — Заки зможемо помістити Ваш заклик „**Цьогорічна Різдвяна Коляда**", просимо нас повідомити, чи Ви маєте щодо цього порозуміння з „Рідною Школою" в краю. Як відомо, Різдвяну Коляду призначується завжди „Рідній Школі" з краю. Такі поклики видавало завжди „Обєднання", такої збірки просив нас завжди край і таку збірку пропагувала завжди „Свобода". На днях дістали ми з краю листа, в якім просять „Обєднання" вислати негайно $1,000 на ратунок „Рідної Школи" на конто того, що принесе Різдвяна Коляда в Америці. Якжеж це тепер погодити з закликом, який Ви надіслали?

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ГЕМТРЕМК, МІШ.

Листопадове Свято.

Дня 13. листопада відсвятковано в нашій громаді Листопадове Свято заходом національних установ.

В год. 5.30 пополудні зібралися всі товариства в салі „Українськоï Хати" і вирушили величавим походом до укр. греко-кат. церкви, де о. Микола Струтинський відслужив панахиду по поляглих борцях за волю України.

По панахиді всі присутні вернулися походом до „Української Хати", де відбувся Святочний Концерт. Простора галя була виповнена по береги. В програму ввійшли промови, яких зміст був присвячений потерпівшим у визвольній боротьбі 1918 року. Д-р А. Кібзей виголосив вступне слово, о. М. Струтинський святочну промову, а бувший сотник української армії, п. Михайло Федитник, сказав кінцеве слово. Були три деклямації: п. Володимира Чабака, панни Евгенії Прихитко і пані Стефаняк, які були виголошені з великим чуттям та зворушили серця присутних.

Хорові продукції виконали: Хор ім. Івана Котляревського, під батутою п. Андрія Стисловського і Укр. Нац. Хор „Думка", під батутою п. Івана Атаманця. Обидва хори вивязалися зі свого завдання знаменито, за що присутні нагородили їх бурливими оплесками. Між продукціями згаданих хорів заслугує на особливу увагу сольо панни Довбуш. Її спів випав так гарно, що публика з великим захопленням домагалась повторення. Чистий дохід у сумі $86 призначено для інвалідів.

Йосиф Косік.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У.Н.СОЮЗА.

МІЛВОКІ, ВІС.

Товариство ім. Івана Франка, від. 103 У. Н. Союза, заявилося за те, щоби наступна Конвенція У. Н. Союза відбулася в Шікаго, Ілл.

Микола Кудринський,
заст. секр.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

СКРАНТОН, ПА. Бр. св. Володимира від. 162 У. Н. С., повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 25 грудня, під числом 426 — 17th в другій годині пополудні. Проситься всіх прийти і вирівнати свої вкладки. Неявившіся будуть покарані після статута. — Е. Марченко, предс.; М. Гнатів, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.—Сестрицтво Рож. Пр. Богородиці, від. 36 У. Н. С., повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членниць, що річний мітінґ відбудеться в понеділок, дня 26 грудня 1932 р. точно в годині 2 пополудні, в гали церковній, під числом 303 Гудсон аве. Просимо Вас шановні членниці прибути на означений час, бо є важні справи за реформою і вибір уряду на рік 1933, довгуючі членниці взивається вирівнати свої довги бо в противнім разі будуть суспендовані. Роздасться табельки тим членницям, котрі ще не дістали. Неявившіся на річнім мітінґу членниці заплатять кару після статуту: членниці 50 центів, урядник 1 доляра. — Олена Скробач, предс.; Ева Ґеруля, касієр; Софія Гунька, секр.

ЧЕСТЕР, ПА.—Секретар відділу 352 У. Н. С. повідомляє членів бр. св. Арх. Михаїла, що річний мітінґ відбудеться дня 26 грудня 1932 р., в гали церковній під числом 1030 Вест 3-та улиця. Проситься членів прибути на першу годину сполудня. Буде справоздання з цілого року і вибір нового уряду на рік 1933. Довгуючі члени мусять виповнити свій довг бо старі урядники не будуть віддавати уряд з довгом. Неявившийся член на річний мітінґ заплатить кару після ухвали членів на мітінґу. — Уряд: Ділявський Володимир, предс.; Гаврилак Михаїл, касієр; Ладник Петро, секретар.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний член 168 відділу У. Н. Союза, дякую урядникам Союза за уділення мені з фонду допомогового $50, котрі мені стали у великій пригоді.

Іван Цимбалістий,
Перт Амбой, Н. Дж.

У розгарі красномовства.

Один священик запалився, виголошуючи проповідь, і кричить:

— Навіть немовлята, які ще говорити й ходити не вміють, розпустили язики та бігають по вулицях і богохулять!

Літо в Ґренляндії.

Ескімоські діти по дорозі до школи: йой, сьогодні на сонці є лише 8 степенів морозу — не буде науки з причини спеки!

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

MEMORY OF LATE ARTHUR JAMES IS HONORED BY UNIT.

Standing with bowed heads for a moment in silent prayer, the Ukrainian Jr. Dancing Club, of Crompton, last evening paid tribute to the memory of Arthur James, who had worked unceasingly for the betterment of the Ukrainian colony in West Warwick.

Plans were made for a Ukrainian Christmas supper, and concert to be held January 8, in Odd Fellows' hall, School street, Crompton. The committee in charge of the supper includes Mrs. M. Hnoyowey, chairman; Mrs. Luke Moskalyk, Mrs. H. Semczuk, Mrs. Marco Hudyma and Mrs. Marco Loader, while the group in charge of the social and concert consists of Wasyl Fedorowicz, M. Hudyma and A. Kondrat.

Ukrainian St. Nicholas (known in America as a Santa Claus) will be present to distribute gifts.

The concert, according to present arrangements, will include: three vocal solos by Blanche Panas; violin selection, Ann Moskalyk; recitations by Olga Mode, Mary Labodiak, Wasyl Fedorowicz, Jr., Wallace Moskalyk, Wasyl Spodarek, Mary Bernadyn, John Bernadyn and Helen Semczuk, and the entertainment will be brought to a close with fiting remarks by Mr. Fedorowicz.

(Pawtuxet Valley Daily Times, West Warwick, R. I., December 15, 1932).

—o—

FEAST OF MUSIC AND FOLK DANCES BY UKRAINIANS.

Remarkable Literary Night Program by Party of Artists From Oshawa.

It was literary night at the A.Y.P.A. last night and the members with their friends were privileged to hear M. McIntyre Hood, editor of the Oshawa Times, give a discourse on Ukrainian art and literature, and the part the four hundred thousand of that small nation now living in Canada should add to Canadian culture, now in its embryonic state, St. John's Parish Hall being filled to capacity for the occasion.

The Legion Band were guests of the A.Y.P.A. and after the opening business sessions presented two band numbers. Mr. Bert Mortlock, president of the A.Y.P.A., introduced the speaker, Mr. Hood.

As an introduction to his subject, a study of the minstrels of the Ukraine, Mr. Hood said that out of the many different strains of blood in Canada during the past sixty years, Canada was developing a distinctive culture in music, art and poetry and was taking the best that was typical of those different nationalities. The Ukraine with her splendid national background and heritage, represented in Canada by four hundred thousand of her sons and daughters, was entitled to respect and admiration, and their contribution to Canadian culture would take a prominent place.

History of Ukraine.

He gave a short history of the Ukraine with dates back to the tenth century, and which on account of its location and rich fertility, has been the battleground of those seeking control, and not until November 1917 was her independence proclaimed. Although under the Czars of Russia for centuries and suffering various oppressions, she had maintained a culture all her own, and her language was distinctly different from that of Russia.

Today, the Ukrainians hold two festivals every year in honour of her two greatest poets, Taras Shevchenko and Ivan Franko. The lives of these two men were portrayed by the speaker and some of their more celebrated works have been translated into English. Mr. Hood recited a few of them.

Musical Program.

An interesting and entertaining feature of the program was the appearance of double quartette of Ukrainian singers in native costume, who were introduced by Mr. Hood. The members of the double quartette were Natalie Shestosky, Annie Starchewsky, Marie Iwasiuk, Marie Sholdra, Walter Zelensky, Harry Yourkevich, Harry Krawec and Makary Zeska. They presented three numbers, singing in the tongue of their motherland and in one number a soprano obligato was beautifully taken by Mrs. L. A. Standret wife of the Ukrainian Presbyterian minister of Oshawa. A fine tenor solo "O Lord of Heaven and Earth," was given by Mr. Stanley Mozewsky, and he responded to a hearty encore. A trio, composed of Walter Zelinsky and Misses Shistowsky and Starchewsky with mandolin and two guitars and all players singing, was another number that delighted the audience. Mrs. Standret favoured with two solos. The accompanist for the vocal numbers was Mrs. S. A. Cornell, who has made a study of Ukrainian music and folk songs.

Rev. L. Standret was introduced and said he was delighted at the appreciation shown of the efforts of the artists, and the kindness of Mr. Hood in making the culture of the Ukrainians better known.

He called attention to the typical Ukrainian instrument, called a cymbal, which is like a miniature piano and is played by small hammers in the hands of the player as the instrument is lying across his knees.

Folk Dances.

This instrument and a violin were used for the folk dances which now were presented. The first was called "The Lasso" dance, performed by five dancers in Cossack unforms, led by Stephen Mandryck. The second dance, "The Whirlwind", was a rapid, whirling dance exectited by little Miss Marie Yourkevich. The third dance was the "Podolian Cossack," by Marie Yourkevich, Dora Manilla and Marie Mucha, a very picturesque dance of harmonious rhythm, although all the dances were to very fast music. The last dance by Master Michael Yourkevich called the "Dance of the Salt Carter" was a bit of clever and fast stepping, which is seldom seen anywhere, except given by Ukrainian artists. Parts of it have been witnessed on stage and screen, but this young artist captivated his audience, keeping perfect time, some of it syncopated, doubled and tripled.

At the close the visiting artists assembled on the stage and Mr. Hood called attention to the artistry of their costumes, stating that this had all been embroidered at home, the art being kept alive by mother and daughter and handed down by succeeding generations. They led in singing the national anthem.

A vote of thanks was tendered them and all showed their approval with hearty applause. They with the members of the Legion Band were entertained at refreshments by the A.Y.P.A. at the close of the program.

(The Oshawa Daily Times, Tuesday, December 13, 1932).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН МОЖНОВЛАДЕЦЬ ДЖУНҐЛІВ. (32.)

В наметі Шейка був шейк та його кілька приятелів. Намет у середині був освітлений ясkраво, а постать шейка вимальовувалася в отворі входу до намету. Фад підкрадався ззаду Цейда й націлився до намету рушницею, яку він захопив з собою. Фад цілив дуже добре, але він не цілив у шейка, бо знав, що лише шейк один знає секрет міста Німр. Таксамо Фад не цілив і в інших, що були в наметі. Він мав інший плян.

—o—

Грянув стріл і куля просвистіла над вухом Цейда. В наметі вона влучила в середню жердку і переломила її на двоє. Ця куля влучила жердку недалеко голови шейка, так, що було повне враження, що хтось стріляв у шейка. Шейк відскочив на бік, а потім він та всі, що були в наметі, кинулися геть надвір. У темноті відразу не могли розібрати, що сталося й де хто є, але почули крик Фада, що кликав їх на поміч.

—o—

Цейд не встиг опамятатися від несподіваного стрілу над його вухом, як почув, що хтось немов залізними кліщами схопив його ззаду за плечі. То був Фад, який відкинув геть рушницю й схопився за Цейда зі словами: „Ага, попався, злодію! Ти куди стріляв? Ти хотів убити шейка?" Цейд пручався, але не міг вирватися. „Сюди! Скорше сюди! Я піймав злодія!" — кричав Фад. І на цей крик прибіг до нього шейк та інші Араби.

—o—

„Я не винен! Я не стріляв!" — говорив Цейд. Та вже біля нього піднесли з землі його рушницю. Годі було відпекуватися, що це не його рушниця. Фад розповідав що він схопив Цейда підчас стрілу й це вратувало шейка від загибелі. Шейк з гнівом дивився на молодого Цейда, а нарешті скомандував: „Звяжіть його! Замкніть його в наметі та пильнуйте! Я розберу цю справу завтра! За це Цейд буде покараний так, як заслужив!"

—o—